

L'Església en la Història de Reus als temps del Barroc (III)

Seria interessant de conèixer d'una manera concreta quelcom de la clerecia de Reus en aquest temps de tantes convulsions socials. Els historiadors assenyalen el paper important que juga la clerecia en el desenrotllament de la vida al país. Un problema era el de la immunitat de les esglésies, en les quals es podien refugiar impunement els malfactors. Documents d'aquesta època diuen amb ironia que quan una persona en volia matar una altra ho feia prop de l'església on tot seguit es refugiava. Però això només s'explica per certa complicitat o tolerància de la clerecia, la qual moltes vegades no feia altra cosa que protegir la gent més vexada:

...els virreis, representants de l'oligarquia nobiliària que governa Espanya dels Austries, no podien comprendre la preocupació de l'Església envers els humils. En el favor donat per alguns representants de l'estament clericals als bandolers cal veure, també, un desig d'afavorir els humils, emparant els qui constitueixen, precisament, la preocupació dels grans barons. (Reglà. "El Bandolerisme", p. 24).

Els historiadors no solament assenyalen la protecció exercida per certs clergues als malfactors, sinó que a més destaquen l'existència d'algun grup que emparant-se en el privilegi d'immunitat personal burlaven la justícia i es barrejaven entre la gent revoltosa. Es tracta dels anomenats "coronats" que van motivar diverses intervencions del Papa i del Rei. Sembla que es tractava de gent que es feia tonsurar per gaudir d'aquest privilegi i no exercia cap ministeri. Així alguns bandolers feien tonsurar els

seus fills com qui els prepara per exercir adequadament llur ofici.

A Reus apareix un grup de clergues anomenats "coronats" o "tonsurats" entre els agitadors populars. Es un fet molt significatiu. El document més antic que hem trobat que fa referència als "coronats" de Reus és de l'any 1549 i traduït del llatí diu així:

"...que s'escriguí a Roma... sobre la jurisdicció dels coronats de la vila de Reus, entenent els mals que per la seva causa s'esdevenen i de dia en dia van en augment en dita vila de Reus, degut al favor de què són objecte els dits coronats de part dels oficials del senyor Arquebisbe". ("Actes Capitulars", 7 de febrer 1549.)

Aquests anys llur actuació és objecte de constant preocupació del Capítol. A la reunió de canonges del 7 de setembre del mateix any la vila de Reus posa de manifest els agravis que alguns coronats de cada dia fan a la senyoria i regidors d'aquella, i s'acorda fer provisió al Procurador de dit Capítol per castigar dits coronats. L'any següent, el 1550, s'estan fent diverses investigacions sobre les llibertats i insults que fan els "tonsurats" de Reus (Actes 28 i 30 d'abril). El mes següent es nomenen comissaris per a seguir les investigacions *in villa de Reddis contra aliquos coronatos eiusdem ville pro pace et tranquillitate* (Actes 19 i 23 maig). El resultat d'aquestes investigacions és enviat a Barcelona a fi de consultar els advocats i procedir amb justícia (Actes 11 de juny).

El problema dels tonsurats de Reus dura encara uns anys. El 1561 el Capítol acorda concertar amb l'arquebisbe sobre les pertorbacions en l'admi-

nistració de la justícia, donats els excessos dels coronats de Reus (Actes 18 de gener).

Aquestes breus notícies semblen confirmar la tesi general que l'església fàcilment es trobava immiscida en qüestions polítiques. Altrament, a part dels coronats, no és rar de trobar clergues posats en les mateixes qüestions:

"...que.s deuria scriure al provincial que tragués de Reus a fra Serra Gassull com a pertorbador de la pau i commovedor del poble, i que munta al cancell a induir al poble a que no obeequen a les declaracions de l'Audiència i que en los sermons parla des-tos negocis..." (Actes 9 octubre 1589).

Quan el Papa, l'any 1576, expedeix una butlla a petició de l'Arquebisbe excomunicant aquells qui acolliran o afavoriran els bandolers, especifica que si es tracta de clergues seran privats de llurs beneficis (Vegeu Morera. "Tarragona Cristiana". IV, p. 157) la qual cosa vol dir que aquesta actitud de la clerecia no devia ésser pas massa rara. I és que, efectivament, hom troba proves d'aquest barreig clerecia-gent revoltada. L'any 1575, per exemple, els canonges no es decideixen a castigar

un malfactor famós anomenat Granada, que s'ha refugiat a l'església i hi està protegit (Actes 15 de novembre).

Quan s'estudiïn amb equanimitat aquests difícils anys de la nostra història es veurà la importància i la influència que hi té la clerecia. Clerecia que ha merescut aquest judici:

El capellà ordinari, de parròquia, separat per una gran distància de la jerarquia catalana, era el guia espiritual de la seva parròquia, l'amic íntim i el confident de les famílies locals, i el dipositari dels secrets del poble. Generalment era pobre. El nivell de la seva instrucció i a vegades de la seva moralitat no era gaire alt. Però, en contacte íntim amb els seus parroquians, i en molts aspectes essent com ells, sovint podia exercir una considerable influència en una societat que vivia sota l'ombra de l'Església. Quan Catalunya va revoltar-se el 1640 la clerecia havia de demostrar la seva puixança a la trona. En temps menys inflamats, llur influència era de tota manera prou penetrant (Elliot, "La Revolta Catalana", p. 31).

ANDREU TOMAS AVILA

BIBLIOTECA - ESTADISTICA ANUAL - Any 1969

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Seth.	Octbr.	Novbr.	Desbr.	Total
Obr. Generals	736	696	725	683	690	632	418	490	461	524	660	868	7.583
Filosofia	67	103	55	44	53	45	26	137	58	79	153	114	934
Religió	49	63	55	42	31	26	22	30	49	55	41	87	550
Cnc. Socials	254	219	249	303	290	278	36	299	282	328	261	330	3.129
Filologia	410	406	408	349	410	367	245	328	380	437	350	377	4.467
Ciències Pures	301	272	291	255	243	239	230	213	318	261	348	560	3.531
Cn. Aplicades	238	204	199	221	225	202	91	174	234	223	239	319	2.569
Belles Arts	210	197	193	173	167	134	82	141	142	174	165	351	2.129
Literatura	776	734	718	663	605	571	380	508	500	537	631	885	7.508
H. i Geografia	324	315	426	358	408	369	273	385	375	422	417	523	4.595
Total	3.365	3.209	3.319	3.091	3.122	2.863	1.803	2.705	2.799	3.040	3.265	4.414	36.995